

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІСТОРИЧНИХ ТЕРМІНІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства привертає все більшу увагу дослідників. Сучасна глобалізація, якщо її розуміти як процес інтеграції людства в складну взаємозв'язану, єдину планетарну систему, підготовлена всім ходом розвитку історії. Вона, як якісно новий етап інтернаціоналізації, викликана до життя сучасним рівнем матеріального і духовного виробництва, розвитком продуктивних сил. Разом з тим у взаємозв'язаному світі глобалізація втягує в свою орбіту народи різних культур і рівнів розвитку.

Вплив глобалізації проявляється у модернізації всіх сфер суспільного життя, а науково-освітній комплекс ставить перед викликом динамічно змінної дійсності, яка гостро і абсолютно по-новому формує питання вибору шляхів розвитку гуманітарного знання, здатного давати адекватні відповіді на ці виклики. Реалії сучасного світу сформували нові вимоги до інтелектуального співтовариства, його ресурсів і можливостей пізнання суті соціально-історичних процесів, що відбуваються.

У професійному співтоваристві склалося стійке уявлення про парадигмальний характер змін що відбуваються в сучасній історичній науці. Науковець Платонова С.І. запропонувала концепт «парадигма» де вона розуміється як стійка, зв'язкова сукупність теорій, об'єднаних спільними уявленнями про предмет дослідження, методи дослідження та інтерпретації наукових результатів [1, 15]. Таким чином, зміни у світі, що викликає глобалізація, формують нові парадигми, які і вимагають змін у історичній науці.

Здобуття незалежності України у 1991 році не ознаменувало одночасну зміну трактування історичних парадигм, оскільки цей процес не є раптовим і вимагає певного часу для формування нових концепцій і методів, які запозичувались, але як правило просто копіювались із західної історичної науки. Саме тому велика частина істориків, на певний час, опинялася у стані філософської і методологічної розгубленості.

Різка теоретична зміна усталених уявлень в перші роки незалежності не могла не позначитися на якості науково-дослідницької роботи, на розвитку навчально-освітніх технологій, становленні професійної термінології та категоріально-термінологічного апарату. Вище зазначене дає підстави стверджувати, що швидкі, але прогресивні зміни в українській історичній науці, а саме у термінології, могли і мали хиби. Тому потрібно провести наукову інвентаризацію категоріально-термінологічного апарату, аналізу теоретично-методичного арсеналу української історичної науки в умовах євроінтеграції і становленні «нової» європейської України.

Зміна термінології історичної науки – це наслідок, перш за все, її розвитку, оскільки кожна нова точка зору на той чи інший предмет науково-історичного дослідження тягне за собою введення нових історичних термінів або семантичну трансформацію старих. В умовах методологічного плюралізму історичні терміни носять полісемантичний характер, оскільки ті чи інші значення, якими наділяються

ці терміни, залежать від вибору методологічної позиції. Саме тому полісемантичність історичних термінів – це характерна риса сучасного історичного дискурсу, з однієї сторони, свідчить про нормальний розвиток історичної науки [2, 7].

У ситуації мультипарадигмальності історичного пізнання представниками різних течій і шкіл, що віддають перевагу різним методологічним підходам, використовують специфічний науковий тезаурус і створюють конкуруючі між собою історичні теорії предметного змісту. Історична наука перетворюється в «ярмарок ідей», поле різноманітних історичних дискурсів, теоретичних конструктів і ціннісних концептів.

У сучасній науковій літературі багато історичних термінів відповідають не одному, а багатьом, в тому числі і семантично неправильно введеним, поняттям; іноді за одним і тим же поняттям закріплюються різні терміни, що веде до непогодження термінів між собою; часто використовуються поняття, які взагалі не мають визначень; багато наявних визначень понять вже давно застаріли. Дані недоліки історичних термінів в спеціальній літературі отримали назву «термінологічного хаосу», який ускладнює професійну комунікацію в історичній науці.

Саме тому потрібно здійснити оновлення понятійного апарату історичної науки, шляхом укладання сучасного історичного термінологічного словника із залученням, як вітчизняних так і іноземних фахівців. Як наслідок, буде закладено підвалини до остаточного оновлення та очищення української історичної науки від радянського минулого і входження України до єдиного європейського інформаційного простору.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Платонова С.И. Парадигмальний характер соціального знання: автореферат ... доктора філософських наук: 09.00.11 / Платонова Светлана Іпатівна; [Место защиты: Российский университет дружбы народов (РУДН)]. - Москва, 2014. – 54 с.

2. ТЕОРИЯ И МЕТОДОЛОГИЯ ИСТОРИЧЕСКОЙ НАУКИ. Терминологический словарь / Отв. ред. А. О. Чубарьян. — М.: Аквилон, 2014. — 576 с.

Коваль О.Є.

к.пед.н., доцент, доцент кафедри психологічних та педагогічних дисциплін ЮФ ТНЕУ

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ В ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Державотворчі процеси, що відбуваються в Україні, викликають нагальну потребу в гуманізації та демократизації суспільного життя. Сьогодні Конституцією людина визнана найвищою соціальною цінністю і на перший план висуваються гарантії її прав та свобод. У цих умовах росте соціальне значення юриспруденції та юридичної професії. Адже діяльність юриста торкається найважливіших благ та інтересів людей, пов'язана із вторгненням в їх особисте життя, а інколи – й з обмеженням прав, прийняттям рішень, які впливають на подальшу долю людини [1, с. 85].